

12. DERS - الدَّرْسُ الثَّانِي عَشَرَ

HABERİN ÖNE GEÇMESİ تَقْدِمُ الْخَبَرِ عَلَيِ الْمُبْتَدَأِ

Haberin Muhtedanın Önüne Geçtiği Durumlar:

1. Muhteda nekre, haber şibh-i cümle olarak gelirse:

Muhteda nekre bir isim ve haber de şibh-i cümle olursa bu durumda haber muhtedanın önünde yer alır.

العُسْفُورُ عَلَى الشَّجَرَةِ. < عَلَى الشَّجَرَةِ عُسْفُورٌ

Serçe ağacın üzerindedir. > Ağacın üzerinde bir serçe var. **عُسْفُورٌ** Muhteda

الرَّجُلُ فِي الْحَدِيقَةِ. < فِي الْحَدِيقَةِ رَجُلٌ.

Adam bahçededir. > Bahçede bir adam var. **رَجُلٌ** Muhteda

الْكَلْبُ أَمَامَ الْبَيْتِ. < أَمَامَ الْبَيْتِ كَلْبٌ.

Köpek evin önündedir. > Evin önünde köpek var. **كَلْبٌ** Muhteda.

فِي الْحَادِيقَةِ أَشْجَارٌ. Bahçede ağaçlar var.

عَلَى الْكُرْسِيِّ وَالدُّ. Sandalyenin üzerinde bir çocuk var.

فِي الصَّفِّ طُلَّابٌ. Sınıfta öğrenciler var.

أَمَامَ الْبَيْتِ سَيَّارَةٌ. Evin önünde bir araba var.

فَوْقَ السَّيَّارَةِ قِطٌّ. Arabanın üzerinde bir kedi var.

بَيْنَ الْأَشْجَارِ أَسَدٌ. Ağaçların arasında bir aslan var.

2. Haber soru edatı olarak gelirse.

Soru edatları her zaman cümlenin başında bulunur. Soru edatından sonra marife bir isim gelmişse, haber öne geçmiştir. Soru edatlarının (أ ve هل hariç) tamamı isimdir.

أَيْنَ الْمَكْتَبَةُ؟ Kütüphane nerededir? **مَا** إِسْمُكَ؟ Adın ne?

مَتَى الْإِمْتِحَانُ؟ Sınav ne zaman? **مَتَى** السَّفَرُ؟ Yolculuk ne zaman?

كَيْفَ الْجَوُّ؟ Hava nasıl? **كَيْفَ** الْحَالُ؟ Halin nasıl?

كَمْ طَالِبًا فِي الصَّفِّ؟ Sınıfta kaç öğrenci var? **أَيْنَ** الْأُسْتَاذُ؟ Öğretmen nerededir?

أَيْنَ لَعِبَ أَحْمَدُ؟ Ahmet nerede oynadı? **مَتَى** يَذْهَبُ أَحْمَدُ؟ Ahmet ne zaman gidecek?

3. Habere dönen bir zamir, Mubtedaya Muzâfun iliyh olursa:

Eğer mubtedada habere geçmesi gereken bir zamir varsa, haberin öne geçmesi zorunludur. Zamirler, kendilerinden önceki isimlere dönerler.

Oruç tutana sevabı vardır. **لِلصَّائِمِ أَجْرُهُ**

Mubteda **أَجْرُهُ** Haber **لِلصَّائِمِ**

Atın üzerinde eyeri vardır. **عَلَى الْحِصَانِ سَرْجُهُ**

Mubteda **سَرْجُهُ** Haber **عَلَى الْحِصَانِ**

Evde sahibi vardır. **فِي الدَّارِ صَاحِبُهَا**

Mubteda **صَاحِبُهَا** Haber **فِي الدَّارِ**

Okulda öğrencileri vardır. **فِي الْمَدْرَسَةِ طُلَابُهَا**

Mubteda **طُلَابُهَا** Haber **الْمَدْرَسَةِ**

* Mubtedaya bitişen zamir, habere dönmektedir. Eğer haber mubtedadan sonra getirilecek olsaydı yani cümle **فِي الْمَدْرَسَةِ طُلَابُهَا** şeklinde kurulsaydı, zamir daha sonra gelen kelimeye dönmüş olacaktı ki bu gramer kuralları açısından yanlış olurdu.

4. Haber Mubtedaya Hasredilmişse:

Hasır, hükmün yalnızca mubteda üzerinde toplanmasına denir. İki şekilde yapılır:

a. **مَا** ve **إِلَّا** edatları kullanılarak:

Allah'tan başka yaratıcı yoktur. **مَا خَالِقٌ إِلَّا اللَّهُ**

Ali'den başka hatip yoktur. (Ali'den daha iyi hatip yoktur) **مَا الْخَتِيبُ إِلَّا عَلِيٌّ**

Resûle apaçık duyuru yapmaktan başka bir şey yok. **وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ**

b. **إِنَّمَا** Edatını kullanarak.

Şair ancak Ebu Tamâm'dır. **إِنَّمَا الشَّائِرُ أَبُو تَمَّامٍ**

Cesaretli kişi ancak korkmayandır. **إِنَّمَا الْمُقْدَامُ مَنْ لَا يَخَافُ**

Doğru sözlü olan ancak Muhammed'dir. **إِنَّمَا الصَّادِقُ مُحَمَّدٌ**